

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

Η πρόταση του ΤΕΕ/ΤΚΜ για τις αρχαιότητες στον σταθμό Βενιζέλου του μετρό Θεσσαλονίκης

Την προσωρινή απόσπαση των αρχαιοτήτων, που αποκαλύφθηκαν στον σταθμό Βενιζέλου του μετρό Θεσσαλονίκης και την επανατοποθέτηση και ανάδειξη σχεδόν του συνόλου τους (**ποσοστού τουλάχιστον 85% έως και 95%**) στον φυσικό τους χώρο, αφότου ολοκληρωθεί η κατασκευή του σταθμού, προτείνει το ΤΕΕ/ΤΚΜ.

Η προτεινόμενη λύση, που τυγχάνει **καταρχήν θετικής αποδοχής** –σε πρώτη φάση- και από την ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ, αν και θα απαιτηθεί περαιτέρω μελέτη, προέκυψε από το έργο διεπιστημονικής ομάδας εργασίας, που συγκρότησε το ΤΕΕ/ΤΚΜ, το πόρισμα της οποίας παρουσιάστηκε σήμερα, σε συνέντευξη Τύπου.

Όπως επισήμανε στη συνέντευξη Τύπου ο πολιτικός μηχανικός **Πάρις Μπίλλιας**, μέλος της διοικούσας επιτροπής του ΤΕΕ/ΤΚΜ, μιλώντας εκ μέρους της 8μελούς ομάδας εργασίας, **η προτεινόμενη λύση έχει χαμηλό κόστος (0,6%-0,8% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου)**, ενώ –αν γίνουν οι σωστές ενέργειες από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς- **θα υπάρξουν μόνο μηδενικές (ή το πολύ ολιγόμηνες) καθυστερήσεις στην πρόοδο του έργου**.

Με βάση την πρόταση, **οι αρχαιότητες διατηρούνται στην αρχική τους θέση σχεδόν στο σύνολό τους** (με εξαίρεση μόνο τα 45 τμ. επί συνόλου 1600 τμ., όπου θα βρίσκονται οι διελεύσεις αγωγών εξαερισμού και παροχών και οι κυλιόμενες σκάλες).

Οι αρχαιότητες **θα γίνονται αντιληπτές οπτικά και κιναισθητικά από τους χρήστες του μετρό και θα αποτελούν επισκέψιμο κομμάτι του σταθμού, δημιουργώντας μάλιστα την αίσθηση ότι βρίσκονται σε ανοιχτό χώρο** (χάρη στα αναρριχόμενα φυτά, τον φυσικό φωτισμό και τα χρώματα της οροφής που θα τις πλαισιώνουν).

Πόλος έλξης επισκεπτών

Την εκτίμηση του ότι η λύση στην οποία κατέληξε η Ομάδα Εργασίας είναι η καλύτερη και θα προσφέρει πολλά στην πόλη της Θεσσαλονίκης (εφόσον υλοποιηθεί), εξέφρασε ο πρόεδρος της Διοικούσας Επιτροπής του ΤΕΕ/ΤΚΜ, **Τάσος Κονακλίδης**. Όπως είπε, η υλοποίηση της πρότασης δεν έχει μεγάλο κόστος, μπορεί να εφαρμοστεί σε εύλογο χρονικό διάστημα και θα δώσει ώθηση στην περιοχή, μετατρέποντάς την σε πόλο έλξης τουριστών.

Παράλληλα, ξεκαθάρισε ότι **«το ΤΕΕ/ΤΚΜ δεν θα καταστεί συμμετοχο σε ενδεχόμενη καθυστέρηση κατασκευής του μετρό καθώς τάσσεται ανεπιφύλακτα υπέρ της υλοποίησής του»**. Για αυτό τον λόγο θα καταθέσει άμεσα το πόρισμα της Ομάδας Εργασίας στους αρμόδιους φορείς. Ο κ.Κονακλίδης επανέλαβε το αίτημα του Επιμελητηρίου για τη **ίδρυση στη Θεσσαλονίκη ανεξάρτητου φορέα που θα εποπτεύει την κατασκευή του μετρό**, φέροντας ως παράδειγμα το γεγονός ότι η **Αττικό Μετρό απέστειλε τα σχέδια του σταθμού της Βενιζέλου, 21 μέρες μετά από το σχετικό αίτημα που κατέθεσε η Ομάδα Εργασίας**, παρόλη τη διάθεση συνεργασίας τόσο από τη διεύθυνση της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ στη Θεσσαλονίκη, όσο και από τον γενικό γραμματέα Δημοσίων Έργων, **Στράτο Σιμόπουλο**.

Ο πρόεδρος του ΤΕΕ/ΤΚΜ κατέληξε λέγοντας με έμφαση ότι «το Επιμελητήριο καταθέτει αυτή την πρόταση επιβεβαιώνοντας τον ρόλο του ως τεχνικός σύμβουλος της πολιτείας, παρότι **μέχρι το τέλος του Απριλίου είναι μεγάλη η πιθανότητα να μην υπάρξει καν ΤΕΕ**».

Ο σταθμός Βενιζέλου δεν μπορεί να καταργηθεί

Αναλυτικότερα, παρουσιάζοντας το πόρισμα της 8μελούς ομάδας εργασίας, ο κ.Μπίλλιας ξεκίνησε από μια βασική παραδοχή: ότι «το μετρό Θεσσαλονίκης δεν είναι δυνατόν να λειτουργήσει με κατάργηση του σταθμού Βενιζέλου και κατεύθυνση της επιβατικής κίνησης προς τους όμορους σταθμούς Δημοκρατίας και Αγίας Σοφίας, καθώς αυτοί δεν θα μπορούσαν σε καμία περίπτωση να εξυπηρετήσουν τόσους επιβάτες». **Ο εν λόγω σταθμός είναι ένας από τους βασικότερους του μετρό, λόγω της θέσης του στην καρδιά του κέντρου της Θεσσαλονίκης**, γειτνιάζει με σημαντικά μνημεία (πχ, Αλκαζάρ, Μπεζεστένι, Αγορά Εμπράρ, Παλιό Δημαρχείο του Δελαδέτσιμα) ενώ **προβλέπεται ότι θα εξυπηρετεί 85000 επιβάτες ημερησίως το 2030**. Κατά συνέπεια, η λύση που εξετάστηκε έπρεπε να περιλαμβάνει τη λειτουργία του σταθμού –και όχι την κατάργησή του.

Συνολική ανάπλαση της περιοχής

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω δεδομένα, αλλά και τις ενστάσεις του Συλλόγου Ελλήνων Αρχαιολόγων, η ομάδα προτείνει τον **ενιαίο αστικό σχεδιασμό των συνδέσεων και του περιβάλλοντος χώρου του σταθμού Βενιζέλου** (ο οποίος αναπτύσσεται σε έξι επίπεδα, πέντε υπόγεια και ένα στη στάθμη του εδάφους), με στόχο τη **συνολική ανάπλαση της ευρύτερης περιοχής, σε συνδυασμό με την αποκατάσταση και προβολή των αρχαιολογικών ευρημάτων**.

«Στόχος είναι όχι μόνο η αντιμετώπιση του προβλήματος συνύπαρξης σταθμού και αρχαιοτήτων και της ανάδειξης του παλίμψηστου της Εγνατίας, αλλά και η **δημιουργία ενός κομβικού σημείου αναφοράς, που θα λειτουργήσει ως καταλύτης για την περιοχή των οδών Βενιζέλου, Ιωνος Δραγούμη και Εγνατίας**», σημείωσε ο κ.Μπίλλιας.

Ουσιαστικά, η **περιβαλλοντική ένταξη του αρχαίου δρόμου αποκτά νόημα σε μια ευρύτερη αστική σύνθεση, με τη μορφή υπόγειας πλατείας**, που συνδέει τους παρακείμενους ανοιχτούς δρόμους και τα μνημεία. Το σύνολο αυτό μπορεί να αποτελέσει ένα **ανοιχτό ζωντανό μουσείο και μοναδικό παράδειγμα ανάκτησης και αναγέννησης δημόσιου χώρου της κεντρικής Θεσσαλονίκης**.

Ανοιχτό μουσείο ιστορίας της Θεσσαλονίκης

Η λύση στην οποία κατέληξε η Ομάδα Εργασίας μετατρέπει τον σταθμό της Βενιζέλου σε ένα **«ανοιχτό μουσείο ιστορίας» της πόλης**, τόνισε η καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης και Μουσειολογίας/Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ, **Ματούλα Σκαλτσά**. Το μέλος της Ομάδας Εργασίας τόνισε ότι ο επιβάτης του μετρό Θεσσαλονίκης θα μπορεί να ανακαλύπτει «κιναισθητικά» τον χώρο κι όχι μόνο «οπτικά» όπως γίνεται στο μετρό της Αθήνας. Υπογράμμισε ότι **η λύση προτάσσει τη συνύπαρξη των αρχαίων με το μετρό, αναβαθμίζοντας το σύνολο της περιοχής**. «Οι αρχαιότητες είναι μέρος της λύσης κι όχι του προβλήματος για το μετρό», κατέληξε.

Χαρακτήρας ενιαίου περάσματος-πλατείας

Στο πλαίσιο αυτό, διατυπώνονται οι εξής προτάσεις αστικού σχεδιασμού, τις οποίες παρουσίασε το μέλος της Ομάδας Εργασίας, **Νίκος Καλογήρου**, καθηγητής της Πολυτεχνικής Σχολής του ΑΠΘ:

-**Η ένταξη της πρώτης υπόγειας στάθμης του σταθμού του μετρό στον ευρύτερο δημόσιο χώρο αποκτά το χαρακτήρα ενιαίου περάσματος – πλατείας**. Στο σύνολο συμπεριλαμβάνονται οι ανοιχτοί χώροι της διασταύρωσης των οδών Εγνατίας – Βενιζέλου και τα μνημεία Μπεζεστένι – Χαμζά Μπεη.

-Ο περιβαλλοντικός ανασχεδιασμός της περιοχής γίνεται με ήπια μέσα (**φυτεύσεις, φιλικά προς το περιβάλλον υλικά, διατάξεις ηλιασμού-σκιασμού**) και με την **αξιοποίηση και επανάχρηση των ιστορικών κελυφών, καθώς και μεσοπολεμικών πολυώροφων κτιρίων**. Η **ανάδειξη και η σήμανση των εισόδων του σταθμού γίνεται με στέγαστρα και διατάξεις προστασίας των πεζών**, είπε χαρακτηριστικά.. Οι προτεινόμενες ήπιες διαμορφώσεις στην οδό Εγνατίας εξυπηρετούν τους πεζούς και παρέχουν φυγές προς τον υπόγειο αρχαιολογικό χώρο του μετρό.

-Η ανάπλαση ολοκληρώνεται με το συνολικό περιβαλλοντικό ανασχεδιασμό του άξονα των οδών Βενιζέλου και Δραγούμη. Περιλαμβάνονται: διευρύνσεις πεζοδρομίων με παράλληλο στένεμα του οδοστρώματος σε Εγνατία και Βενιζέλου, ήπια κυκλοφορία, φυτεύσεις, διαδρομές σύνδεσης με μνημεία και σύνολα της ευρύτερης περιοχής. τόνισε. Μάλιστα, ο κ. Καλογήρου υποστήριξε ότι η συγκεκριμένη λύση της Ομάδας Εργασίας θα μπορούσε να εφαρμοστεί και στον σταθμό της Αγίας Σοφίας.

Καταρχήν «εφικτή τεχνικά» η λύση, λέει η ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ

Από την πλευρά του, ο γενικός διευθυντής του Μετρό Θεσσαλονίκης, **Γιώργος Κωνσταντινίδης**, χαρακτήρισε ως **«καταρχήν εφικτή τεχνικά» τη λύση της προσωρινής απόσπασης και επανατοποθέτησης**, διευκρινίζοντας πάντως ότι θα απαιτηθεί περαιτέρω αναλυτική μελέτη και επεξεργασία, προκειμένου να ληφθούν συγκεκριμένες αποφάσεις.

Χαρακτήρισε την πρόταση του ΤΕΕ/ΤΚΜ πλήρη και ολοκληρωμένη και πρόσθεσε: **«Η ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ δεσμεύεται να δει την πρόταση με σοβαρότητα και εφόσον προκριθεί και υπάρξουν αντίστοιχες αποφάσεις από τα όργανα της πολιτείας, πιθανώς να μπορεί να εφαρμοστεί αυτή η λύση.** Αλλωστε, ο ίδιος ο πρόεδρος της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ, ο κ.Τσίπουρας, έχει εκφράσει την πρόθεσή του για τη δημιουργία μικρών ανοιχτών μουσείων στους σταθμούς του μετρό».

Επισήμανε ότι, εξ αρχής, το πρόβλημα που είχε ανακύψει μετά την αποκάλυψη των αρχαιοτήτων, ήταν αν υπάρχει η δυνατότητα λειτουργίας του σταθμού χωρίς αυτές να απομακρυνθούν. Υπενθύμισε ότι υπήρξε γνωμοδότηση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου για τη μεταφορά και έκθεση των αρχαιοτήτων στο πρώην στρατόπεδο Παύλου Μελά «ή αλλού», διευκρινίζοντας ότι το «ή αλλού» θα μπορούσε κάλλιστα να είναι ο ίδιος ο σταθμός.

Απευθύνοντας χαιρετισμό στη συνέντευξη Τύπου, ο πρόεδρος του τμήματος Πολιτικών Μηχανικών του ΑΠΘ, **Χρήστος Αναγνωστόπουλος**, υπογράμμισε ότι και η **αντίστοιχη έρευνα του πανεπιστημίου καταλήγει στο ίδιο συμπέρασμα με εκείνο της Ομάδας Εργασίας του ΤΕΕ/ΤΚΜ.** Δηλαδή, στην απομάκρυνση των αρχαίων, την κατασκευή του μετρό και την επανατοποθέτηση των αρχαίων. «Και εμείς καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει εφικτή λύση χωρίς τη διατάραξη των αρχαίων», είπε χαρακτηριστικά και κατέληξε: **«Οι γνώμες του ΑΠΘ και του ΤΕΕ συγκλίνουν και αποδεικνύουν ότι υπάρχουν ρεαλιστικές λύσεις στο πρόβλημα».**

Η ομάδα εργασίας

Το πόρισμα της ομάδας εργασίας αποτέλεσε καρπό ενδελεχούς μελέτης όλων των σχεδίων και καρπό διαδοχικών συναντήσεων με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς: την ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ, την ανάδοχο κοινοπραξία του έργου, ΑΙΑΣΑ, τον Σύλλογο Ελλήνων Αρχαιολόγων και εξειδικευμένους μηχανικούς.

Τα μέλη της Ομάδας Εργασίας, η οποία ολοκλήρωσε το έργο της σε χρόνο-ρεκόρ, είναι (κατά αλφαβητική σειρά) τα εξής: **Μιχάλης Γεωργιάδης** (πολιτικός μηχανικός, καθηγητής Πολυτεχνικής ΑΠΘ), (αρχιτέκτων μηχανικός, καθηγητής Πολυτεχνικής ΑΠΘ), **Βασίλης Κωνσταντινίδης** (μηχανολόγος ηλεκτρολόγος μηχανικός, μελετητής δημοσίων έργων), **Πάρις Μπίλλιας** (πολιτικός μηχανικός, μέλος της διοικούσας επιτροπής του ΤΕΕ/ΤΚΜ), **Παναγιώτης Παπαϊωάννου** (αγρονόμος τοπογράφος, καθηγητής Πολυτεχνικής ΑΠΘ), **Σωτήρης Πρέντζας** (αγρονόμος τοπογράφος μηχανικός, πρόεδρος Μόνιμης Επιτροπής Έργων Υποδομών του ΤΕΕ/ΤΚΜ), **Ματούλα Σκαλτσά** (καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης και Μουσειολογίας/Τμήμα Αρχιτεκτόνων ΑΠΘ) και **Αριστοτέλης Τοκατλίδης** (πολιτικός μηχανικός, πρόεδρος Συλλόγου Μελετητών Δημοσίων Έργων Κεντρικής Μακεδονίας)._

Από το Γραφείο Τύπου του ΤΕΕ/ΤΚΜ

Τα Δελτία Τύπου του ΤΕΕ/ΤΚΜ καταχωρούνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος, www.tkm.tee.gr, στο link , Οργάνωση Υπηρεσιών/Γραφείο Τύπου